

Notulen van de vergadering van de Ministerraad op 20 maart 1950

*'s Middags te 2 uur aangevangen en 's avonds en de volgende morgen voortgezet, Plein 2b.

Aanwezig: De Minister-President, Voorzitter, en de Ministers Joekes, Lief tinck, Van Maarseveen, Mansholt, Rutten, Van Schaik, Schokking, Spitz en, Stikker, Teulings, In't Veld en Wyers (de ministers Van den Brink en Götzen zijn afwezig in verband met hun reis naar Indonesië).

Tevens is bij punt 5 aanwezig Z.K.H. Prins Bernhard.

Secretariaat Ministerraad: Dr. M.J. Prinsen, Secretaris en Drs. J. Middelburg,

Adjunct-Secretaris.

---

4. *Buitenlands beleid*

---

b. *Erkenning van het nieuwe regime in China*

Minister *Stikker* heeft een uitvoerige bespreking met de Commissie voor buitenlandse zaken uit de Tweede Kamer gehad, waarbij tegen erkenning van het nieuwe regime in China geen enkel lid bezwaren heeft gemaakt. Indien ook uit Djakarta en Washington geen bericht van ernstige bezwaren wordt ontvangen, verwacht spreker, dat de volgende week tot erkenning zal worden overgegaan. Aangezien de laatste ambassadeur, Baron van Aerssen, de pensioengerechtigde leeftijd heeft overschreden, stelt spreker voor de heer Teppema, thans gezant in Australië, als ambassadeur voor te dragen. De *Raad* verklaart zich hiermede accoord.

---

10. *De militaire uitgaven*

a. *Voortzetting van de bespreking inzake een plafond voor de militaire uitgaven* (Notulen Ministerraad d.d. 13-3-1950, punt 9.)

De *Minister-President* herinnert aan de afspraak, dat een nota omtrent het plafond, bedoeld om alle ministers op de hoogte te stellen van de verschillende aspecten van dit vraagstuk, zal worden rondgezonden. De Minister heeft met verwondering in een nieuwe nota van Marine gelezen, dat het totale bedrag voor de Marine, dat oorspronkelijk tot f. 311 mln. was verlaagd op f. 325 mln. is teruggebracht.

Minister *Lief tinck* merkt op, dat bij een vaststelling van het plafond der militaire uitgaven op f. 800 mln. toch een totale uitgave van f. 880 mln. mogelijk zal zijn, aangezien de Marine in Indonesië f. 80 mln. vraagt, welk bedrag thans door de RIS wordt betaald, doch waarvan elk ogenblik kan worden bepaald, dat men deze kosten niet meer zal vergoeden. Daarbij komt, dat de devaluatie van het geld in Indonesië de kosten van de Marine zal doen stijgen, terwijl Staatssecretaris Moorman met Minister Sjafroeddin een overeenkomst heeft gesloten om niet meer dan f. 80 mln. ten laste van de RIS te brengen. Thans stelt Staatssecretaris Moorman na zijn bespreking met Sjafroeddin voor om de salarisverhoging van de Marine met ingang van 1 Januari 1950 door Nederland te laten betalen.

Voorts vraagt spreker welk standpunt Minister Schokking inneemt tegenover het voorstel van Overste Duyverman om een breed samengestelde commissie een onderzoek te doen instellen naar de mogelijkheden om de defensieuitgaven tot f. 800 mln. te beperken. Vervolgens maakt de Minister bezwaar tegen de zinsnede in de nota van Staatssecretaris Moorman, waarin wordt gesteld, dat het marineplan intern als basis wordt gebruikt, aangezien dit plan nog niet is vastgesteld. Men zal moeten zeggen, dat de marine werkt op basis van de aanvaarde begroting. Tenslotte heeft spreker van de Voorzitter van de Defensiecommissie, de heer Tilanus, vernomen,

dat men het op prijs zal stellen als ook de Ministers Lief tinck en Van den Brink in deze commissie zullen komen als over de kwestie van het plafond wordt gesproken.

De *Minister-President* stelt voor thans niet over de nota van Staatssecretaris Moorman te spreken.

Minister *Schokking* verklaart de suggestie van Overste Duyverman, inzake de instelling van een commissie, te ondersteunen. Minister *Mansholt* kan niet zien, dat de Commissie-Duyverman resultaten kan opleveren, aangezien het hier een beleidskwestie betreft. De *Minister-President* merkt op, dat vorige week reeds het standpunt is ingenomen, dat aan Amerika zal worden gevraagd te voorzien in op te leggen wapens, munitie enz., omdat Nederland dit niet kan betalen. Dat zou een verschil maken van f. 150 mln. per jaar. Teneinde een verlaging van de overige voorgestelde militaire uitgaven tot het plafond van f. 800 mln. te bereiken, zullen leger, luchtmacht en marine gezamenlijk tot een vergroting van de efficiency en tot het afzien van bepaalde taken moeten besluiten. In dit verband merkt spreker op, dat ook het opleggen van de grote marinevaartuigen een belangrijke besparing kan geven. Amerika heeft 400 à 500 schepen opgelegd teneinde op de exploitatiekosten te besparen. Minister *Van Maarseveen* merkt op, dat er een afzonderlijke marinevliegdiens t bestaat. Minister *Schokking* deelt mede, dat deze alleen bestemd is voor de Karel Doorman en voor de beveiliging van de sealanes. Aangezien op de Doorman veel beroepspersoneel dienst doet, zal men bij opleggen niet onmiddellijk een grote beperking van de exploitatiekosten kunnen bereiken.

Minister *Lief tinck* merkt op, dat ten aanzien van de overgang van het KNIL naar de RIS nog grote financiële gevaren dreigen, aangezien eind Januari de voorwaarden voor deze overgang bekend zijn gemaakt en dat na verloop van zes maanden de kosten van het KNIL ten laste van Nederland zullen komen. Voorts merkt spreker op, dat in Djakarta is medegedeeld, dat alle Nederlandse onderofficieren van het KNIL naar de KL zullen overgaan, terwijl men in Nederland doende is 2 x 500 onderofficieren aan te werven. Spreker informeert of deze zaken gecoördineerd zijn. De *Minister-President* stelt voor dit punt nader met Staatssecretaris Fockema Andreae te bespreken.

- - -

Avondvergadering

Aanwezig: Dezelfden als 's middags, alsmede de Staatssecretarissen Blom, Fockema Andreae en Moorman.

3. *Uniezaken*

a. *De kwestie-Westerling* (#Zie ook notulen MR 5/4/50, punt 3a.)

De *Minister-President* deelt mede, dat de HC heeft voorgesteld een van de leidende militairen aldaar ontslag te verlenen in verband met de ontvluchting van Westerling uit Indonesië. De HC verzoekt voorts, dat het Kabinet zijn standpunt bepaalt voordat de Ministersconferentie bijeenkomt. Nadat de Staatssecretarissen *Fockema Andreae* en *Moorman* een uiteenzetting hebben gegeven omtrent de achtergronden van deze kwestie en een uitvoerige discussie heeft plaats gehad, besluit de *Raad*, dat de Ministers, die aan de Ministersconferentie in Djakarta deelnemen, in overleg met de HC, een beslissing over deze kwestie zullen nemen. Aan de Tweede Kamer is toegezegd inlichtingen over deze kwestie te verstrekken. Nader zal worden overwogen of het wenselijk is deze inlichtingen in een besloten zitting te geven.

b. *Ministersconferentie*

Minister *Van Maarseveen* deelt mede, dat Dr. Hirschfeld heeft voorgesteld de HC aan de conferenties van Unieministers te doen deelnemen. Spreker stelt voor hiermede accoord te gaan. Voorts zou spreker geen nieuwe financiële offers willen brengen met betrekking tot de Nederlandse ambtenaren in Indonesië, terwijl ook de kosten van de militaire missie niet ten dele

voor rekening van Nederland zullen moeten worden genomen. De *Raad* verklaart zich met deze punten accoord.

Minister *Van Maarseveen* heeft voorts van de HC vernomen, dat de RIS voornemens is prominente politieke figuren aan te wijzen in de gemengde commissie inzake de status van Nieuw-Guinea.

De *Minister-President* merkt op, dat deze dan zullen zitting nemen tegenover de deskundigen, die Nederland zal aanwijzen.

Minister *Lieftinck* merkt op, dat de RIS-Regering niet de Minister van Financiën in de delegatie voor de ministersconfentie heeft benoemd en spreker vraagt zich daarom af, of zijn reis naar Djakarta gewenst moet worden geacht. Minister *Van Maarseveen* wijst er op, dat de Indonesische Minister van Economische Zaken, die o.a. de credietverlening door Amerika heeft behandeld, wel zal deelnemen. Voorts neemt de Minister-President aan de conferentie deel en is de Indonesische Minister van Justitie aangewezen als vertegenwoordiger. De *Raad* is van oordeel, dat het aanbeveling verdient, dat Minister *Lieftinck* aan de conferentie zal deelnemen.

c. *De kosten van de Marine in Indonesië*

Staatssecretaris *Moorman* deelt mede, dat bij de onderhandelingen over de betaling van de kosten van de Marine van Indonesische zijde werd voorgesteld hiervoor f. 40 mln. te betalen. Tenslotte is men met een betaling van f. 80 mln. accoord gegaan, waaraan men echter twee punten heeft verbonden. In de eerste plaats zijn de salarissen van het marinepersoneel met ingang van 1 Januari met 10% verhoogd, hetgeen het gevaar inhoudt, dat de Indonesische Regering zal zeggen, dat Nederland deze salarissen heeft verhoogd nu de RIS de kosten hiervan moet betalen. Voorts heeft men voorgesteld, dat Nederland van het marinesaldo ad f. 10 mln. van 1948 (A-rekening) f. 2 mln. zal nemen, waardoor de kosten van de Marine niet hoger zullen zijn dan wat voor de soevereiniteitsoverdracht ten laste van het Indonesische gouvernement werd gebracht. Minister *Lieftinck* neemt het standpunt in, dat de kosten van de militaire bijstand geheel ten laste van de RIS moeten komen, zodat in geval Indonesië slechts bereid is een bedrag van f. 40 mln. voor de Marine beschikbaar te stellen, Nederland ook een overeenkomstige prestatie zal moeten leveren. Spreker merkt op, dat er behalve een saldo van f. 10 mln. voor 1948 nog een saldo van ongeveer f. 8 mln. over 1949 is (B-berekening). Dat het saldo van de A-rekening ten gunste van Nederland komt, wordt niet omstreden, doch over de B-rekening bestaat geen overeenstemming. Spreker zou bereid zijn het door Staatssecretaris *Moorman* genoemde bedrag van f. 2 mln. van de B-rekening te nemen. Staatssecretaris *Moorman* merkt op, dat de RIS-Regering het standpunt inneemt, dat het saldo van de B-rekening aan Indonesië toekomt. De *Minister-President* meent, dat de kwestie aan wie het saldo van de B-rekening toekomt zo nodig aan het Uniehof zou kunnen worden voorgelegd. Hij geeft in overweging, dat Minister *Lieftinck* en Staatssecretaris *Moorman* de kwestie van de f. 2 mln. nog nader onderling bespreken. Men zal bij het zoeken naar overeenstemming met de RIS ook de gegeven en verkregen concessies op andere punten in beschouwing moeten nemen. De *Raad* verklaart zich hiermede accoord.

d. *Salaris Secretaris-Generaal van de Unie*

Minister *Van Maarseveen* stelt voor het salaris van de (Nederlandse) Secretaris-Generaal van de Unie gelijk te stellen met dat van een Secretaris-Generaal van een Nederlands departement en dat van de Adjunct-Secretaris-Generaal gelijk aan dat van een Raadadviseur. Daartoe wordt besloten.

e. *Reglement van het Hoge Commissariaat* (Zie notulen RAVI 9 Maart 1950, pt. 7.)

Minister *Van Maarseveen* deelt mede, dat hij met Minister *Stikker* heeft afgesproken de kwestie van het reglement van het Hoge Commissariaat tezamen met Staatssecretaris *Blom* en de Hoge Commissaris te bespreken. De *Raad* verklaart zich hiermede accoord.

Voor de punten 11 t/m 17 zie de Vervolgvergadering op Dinsdagmorgen 21 Maart 1950.

18. *Subsidievermindering NIWIN* (Nota van de Minister zonder Portefeuille d.d. 16 Maart 1950 no. 5. #Zie ook notulen MR 17/7/50, punt 2g.)

Minister *Van Maarseveen* is van oordeel, dat het voorgestelde subsidie aan de NIWIN ad f. 2,2 mln. volledig moet worden gehandhaafd. Het betreft hier een aflopende taak, die echter nog bijzondere zorg vereist, aangezien de militairen thans minder bezigheid hebben dan in het verleden. De *Minister-President* deelt mede, dat Z.K.H. de Prins tegenover hem de hoop heeft uitgesproken, dat het subsidiebedrag zal worden gehandhaafd; indien een saldo overblijft, zal dit in de Staatskas worden teruggestort. Minister *Joekes* merkt op, dat in September alle militairen zullen zijn gerepatriëerd. Bovendien is in het onderhavige voorstel geen enkel cijfer vermeld omtrent de ontvangsten van particulieren. Tenslotte brengt spreker zijn vraag in herinnering of bijzondere aandacht is geschonken aan de controle o.a. op de pakketten-acties.

De *Minister-President* informeert of bekend is, wat de laatste inzamelingen (o.a. van de brandstofbonnen) hebben opgebracht. Spreker wijst er op, dat de NIWIN niet alleen nog slechts een deel van het jaar een taak heeft, doch dat bovendien de werkzaamheden meer geconcentreerd geschieden. Minister *Lieftinck* stelt zich voor de kwestie van de kosten van de NIWIN in Djakarta persoonlijk te bespreken. De *Minister-President* stelt voor een bedrag van f. 2,2 mln. als subsidie voor de NIWIN op de begroting te plaatsen, waarvan 4 ton zal worden geblokkeerd en voorts in de Memorie van Toelichting te vermelden, dat nog wordt onderzocht of die subsidie kan worden verminderd. Daarnaast moet worden nagegaan, welke inkomsten van particuliere zijde worden ontvangen. Daartoe wordt besloten.

19. *Subsidieaanvraag van de Stichting Katholiek Thuisfront* (Brief van de Minister zonder Portefeuille d.d. 13 Maart 1950. Letter L 22 met bijlagen. #Zie ook notulen MR 17/7/50, punt 2g.)

Minister *Van Maarseveen* stelt voor dit punt aan te houden en verzoekt Minister Van Schaik deze zaak voor te bereiden voor een bespreking na de terugkeer der Ministers uit Djakarta. De *Minister-President* heeft van Z.K.H. de Prins vernomen, dat deze het Katholiek Thuisfront had uitgenodigd nog eens met hem te komen spreken, maar dat men daartoe niet bereid was geweest. Spreker acht het wenselijk, dat Minister Van Schaik ook met de Prins spreekt, als hij deze zaak voorbereidt.

20 en 21. Zie Vervolgvergadering.

22. *Rijksbegroting 1950 hoofdstuk XIII A (Unieaangelegenheden) en XIII B (Minuor)* (Wetsontwerp.)

De Raad aanvaardt het begrotingshoofdstuk XIII A, nadat een kleine redactiewijziging inzake de omvang van het Uniesecretariaat is aangebracht.

Minister *Van Schaik* heeft vernomen, dat in de Tweede Kamer bezwaren zijn gerezen, dat op de begroting van Minuor nog de posten voor twee ministers zijn geplaatst. Deze bezwaren hangen ook samen met tegenstand tegen het benoemen van een aantal nieuwe staatssecretarissen. Spreker stelt voor dit punt thans nader te bespreken. Minister *Van Maarseveen* is van oordeel, dat men over enige tijd op Minuor zal kunnen volstaan met één minister. De *Minister-President* is van oordeel, dat men op den duur niet twee ministers bij Minuor zal behoeven te handhaven. Deze kwestie zal vanzelf bij een nieuwe Kabinetsformatie aan de orde komen, doch de vraag is of men reeds thans over een aanstaande wijziging zal spreken. Spreker stelt voor in de Memorie van Toelichting te vermelden, dat op den duur niet twee Ministers voor dit Ministerie nodig zullen zijn. Hiertoe wordt besloten.

Minister *Lieftinck* vestigt er de aandacht op, dat de kosten van Nieuw-Guinea zeer hoog zijn. Spreker stelt voor dit punt ook in Djakarta met Gouverneur Van Waardenburg te bespreken. De *Minister-President* vestigt er de aandacht op, dat een deel van de militairen in Nieuw-Guinea dienstplichtig is. Deze zullen terugkomen. Het is wenselijk deze te vervangen door KNIL-militairen, die men uit Indonesië wil laten vertrekken. Voorts stelt spreker voor na te gaan of besloten is de kosten voor een voorlichtingsinstituut voor de Antillen geheel ten laste van

Nederland te brengen. In de Memorie van Toelichting wordt op blz. 12 aan het einde van art. 50 het aanvragen van financiële bijdragen van het oprichten van een cultuurcentrum vermeld; aangezien Aruba over veel geldmiddelen kan beschikken, acht spreker het onredelijk deze kosten ten laste van Nederland te brengen. Minister *Van Maarseveen* zal deze uitgaven voorlopig blokkeren.

De *Raad* verklaart zich accoord met begrotingshoofdstuk XIII B, nadat de wijzigingen, waartoe men heeft besloten, zijn aangebracht.

- - -